Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.16, november 2020

Indledningen er redigeret af Vibeke A. Pedersen og Kirsten Vad
Tilsyn ved dr.phil. Jes Fabricius Møller

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2026

Indledning til

Sang i Anledning af Hds. Majestæt Dronningens høie Fødselsdag den 28de October 1839

ved Stine Guldahl Holst

Indhold

1 Anledning
2 Melodien
3 Sangen
4 Modtagelsen
5 Anvendt litteratur

1 Anledning

Den 28. oktober 1839 fyldte den danske dronning Marie 72 år, og som tidligere forfattede Grundtvig i den anledning en sang. Sangen skulle, som ved fødselsdagssangen til kongen først på året (se Indledning til *Sang i Anledning af Hans Majestæt Kongens høie Fødselsdag den 28de Januar 1839*), afsynges af "Drengene i Nyboders Skoler", hvilket sigter til skolerne i Gåsegade (nu Vildandegade) og Svanegade, som dengang fandtes i Nyboder (Lind 1882, s. 72 f.). På fødselsdagen bespiste kongeparret søetatens skolebørn på Nyboders skoler, og det var i den forbindelse, at sangen blev sunget:

> Taknemmelighed og uskyldig Munterhed lyste af alles Øine, hvortil deres Foresatte og flere Børnevenner, der havde indfundet sig, vare Vidner. Drengene udbragte i et hierteligt Hurra deres gode Ønsker for den elskede Landsmoder samt afsang nedenstaaende af Hr. Pastor Grundtvig til Dagens Høitid forfattede Sang (*Dagen* 30. oktober, 1839, sp. 1).

Hr. Pastor Grundtvig var stadig en ny titel for Grundtvig, da han den 9. juni samme år var blevet indsat som præst ved Vartov Kirke efter i en årrække at have stået uden for

den danske kirke. Det var hovedsaglig ved kongens velvilje, at Grundtvig fik embedet, og den klassiske hyldestsang kan læses som en venlig tak til kongeparret for deres imødekommenhed.

2 Melodien

Melodien stammer fra en populær sang, "Vi Søemænd giør' ei mange Ord" fra komedien *Søeofficererne* (1782) af digteren Johan Clemens Tode. Grundtvig skrev i årene 1839-1840 adskillige sange til melodien, og med tanke på fremførelsen af drengekoret fra søetatens skoler synes melodien da også et oplagt valg.

3 Sangen

Grundtvigs sang til dronningen er traditionel kongedigtning fra hans pen, hvor den kongelige modtager fæstnes til Danmark, kongeæten og den nordiske oldtid (for en introduktion til Grundtvigs kongedigtning, se Schmidt-Madsen 2014, s. 156 f.).

Festlighederne skydes i gang i første strofe med "Fest-Kanonens Torden", der buldrer for dronningen, mens Dannebrog går til tops for at markere dagen. Beskrivelsen af Dannebrog "Som Lilje-Kors paa Rosen-Grund" (strofe 1), der umiddelbart lader sig forstå ved sit hvide kors på den røde baggrund, skaber samtidig en forbindelse til dronning Marie, idet liljen i den kristne symbolik er knyttet til navnesøsteren jomfru Maria (jf. Nielsen 2009, s. 307), ligesom rosen, der dog her nok i lige så høj grad skal lede tankerne mod Danmark som et kristent land. Dannebrogsbilledet leder vej til et yndet dronningemotiv i Grundtvigs kongedigtning, den gode kristne dronning, der værner om Danmark. I strofe to og tre beskrives hun som en enestående "Dannekvinde", altså en agtværdig, god ægtehustru for kongen og en brav kvinde for riget, ja hun er "Danmarks Sol" (strofe 2). Hun vil ved sit kristne væsen sørge for velsignelsen over kongens hjem og Danmark (strofe 3).

Dronningen bliver i fjerde strofe historisk bundet til Danmark. Det sker ved sammenligningen med dronning Dagmar, der ligesom Marie var kommet til Danmark som kongebrud. Dronning Dagmar var efter sigende umådeligt afholdt af folket, men døde desværre alt for tidligt. Heldigvis har Gud sørget for at den populære dronning Marie vil kunne mindes mæt af dage (strofe 4). Velkomsten var varm, da Marie første gang kom til København som dronning i 1809, og trods hendes reserverede natur forblev hun populær blandt folket, ikke mindst efter at hun under Frederik 6.s rejse til Wien i 1814 fungerede som regent og gjorde det godt. Det er med dette virke og hendes kristne fromme sind, at den historiske forbindelse til Thyra Dannebod kan etableres (strofe 4). Den sidste strofe (strofe 5) indeholder ønsket om, at kongeparrets slægt må fortsætte med at regere, et ønske, der skal ses i lyset af, at parret havde to piger, der ikke var arveberettigede til kronen, og at det dermed ikke blev i lige linje, at slægten kunne fortsætte på tronen.

4 Modtagelsen

Kongeparret overværede ikke drengene synge Grundtvigs sang; dronningen har formentlig fået et af de trykte eksemplarer tilsendt, men hvorledes hun modtog den, vides ikke.

5 Anvendt litteratur

- *Dagen* (1839), nr. 258, 30. oktober. København.
- Lind, H.D. (1882) *Nyboder og dets Beboere, især i ældre Tid. Efter trykte og utrykte Kilder*. København.
- Nielsen, Erik A. (2009) *Kristendommens retorik. Den kristne digtnings billedformer. Billed-sprog I*. København.
- Schmidt-Madsen, Michael (2014) "Kongedigtet" i *Ved lejlighed. Grundtvig og genrerne* udg. Sune Auken og Christel Sunesen, s. 156-187. Hellerup.
- Tode, Johann Clemens (1782) *Søeofficererne, eller Dyd og Ære paa Prøve, en original Komedie i fem Akter*. København.